

VOKIETIS PABALTIJYJE

(Elta) Rugpiūčio mėn. Pabaltijo valstybėse lankėsi Maskvoje gyvenęs Vak. Vokietijos laikraštinkas Emil Boelte. Jis buvo Taline, Rygoje ir savo kelionę baigė Vilniuje. Emil Boeltės straipsniai paskelbti Koelno, įvairių Ruhr krašto miestų dienraščiuose, tad reikia manyti, jie bus pasiekę ne vieną tūkstantį skaitytojų. Apie Lietuvą ir Vilnių rašydamas, autorius, atrodo, pakartojo sovietinių pareigūnų, svečių informavusių, teigimus. Tai atspindi kai kurių laikraščių antraštėse, pvz., „Iš žemės ūkio krašto — pramoninė valstybė“ arba „Nuo 1940 m. gamyba Lietuvoje pakilo 15 kartų“ ir pan. Kai kuriuose straipsniuose išryškina, kad Vilniuje dirbantieji architektai-planuotojai, tai jauno amžiaus, pvz., 32 m., vyrai. Pareigūnai žurnalistą informavo, aišku, apie pakilusių pramonę, Elektrėnus, apie baldų išvežimą (esą, lietuviškais baldais papuošti Kongreso rūmai Maskvoje), apie tai, kad Lietuvoje nesą tautybių klausimo... Autorius primena, kad vokiečių okupacijos metais Lietuvoje buvo išduota 700.000 asmenų (tai jis patyrė, be abejo, iš savo informuotojų). Čia kaip tik derėjo nurodyti ir sovietų įvykdytus išvežimus, šimtų tūkstančių gyventojų nuostolius. Vakaruose ir ypač Vokietijoje turima pakankamai dokumentinės medžiagos. Tačiau autorius čia tyli.

Vienu klausimu Boelte negavęs pakankamai žinių, tai kaip ir kokių mastu Lietuvoje vyksta religinis gyvenimas. Žurnalistas kalbėjėsis su dvasininkais Vilniuje, bet negalėjęs patirti, kiek esama praktikuojančių katalikų, kiek pernai pakrikštyta kūdikių ir koks studijuojančių skaičius Kauno seminarijoje. Atsakymai buvę santūrūs, pvz.: „Pernai pasitūmė ir seminariją šėsis jaunuoliai, mes nežinome bendro studijuojančių skaičiaus“. Tepatirta, kad vienuolikoje Vilniaus bažnyčių vyktandis katalikų pamaldos. Kai buvo paklausta apie bažnyčių ir komunistinės (sako, be reikalo) valstybės santykius, tai, pasak Boeltės, „žilagalvis kancleris St. Mažeika lėtai atsakė lietuviškai: mes neturime jokių sunkumų“. Atsakymas korespondentams išverstas ir rusų kalba. Labiau iškalbingi vokiečio įspūdžiai apie Vilniaus Aušros Vartus: švenčių dienomis ties A. Vartais gali stebėti besimeldžiančius ir biedėdantius gyventojus. Tačiau net „tą dieną, kai ten lankėmės, ne vienas praeivių stovėjo susikaupęs ties Aušros Vartais. Kai kurie žmonės klūpojo. Ir ne tik senes-

nio amžiaus moterys, bet ir jauni vyriškiečiai“ — tais žodžiais E. Boelte baigė savo įspūdžius iš Vilniaus.

E. Boelte, Rygą palyginęs su Talinu, pripažino, kad latvių gyventojai Rygoje sudarą mažumą. Ji virto tarptautiniu miestu, nes jame įsikūrę ne tik latviai, bet ir rusai, ukrainiečiai ir įvairių kitų tautybių žmonės su atsigabentomis šeimomis. Pareigūnai pasižymi grubumu — jie nuolat kartoją, esą, „Vakaruose skleidžiama negirdėta propaganda apie žmonių pavergimą Pabaltijo valstybėse“. Gatvėse sutikti latviai pasirodė turį daugiau savimi pasitikėjimo, kaip įstaigų pareigūnai. Rusų žurnalistai, gatvėje užklause latvių, negaudavo jokio atsakymo arba jiems būdavo atsakoma nedraugišku tonu.

Vokietis žurnalistas ir Rygos atveju kartoją jam pateiktus statistinius duomenis apie pramonės gaminius ir jų vietą bendroje Sovietų S-gos produkcijoje. Pateikta ir knygų produkcija, tačiau nepamirėta, ar dideli knygų tiražai būtinai reiškia ir didžiulį gyventojų dėmesį leidžiamoms knygoms.

E. Boelte Estijoje stebėjo sovietinio pavergimo 25-ųjų metinių iškilmes: dainų šventę, parodą su plakatais ir kt. Kaip ir kiti jo įspūdžiai, ir šie gerokai paveikti estiškiųjų pareigūnų informacijos. Priešingų atveju vokietis laikraštinkas nekalbėtų apie per 20 metų sukurtą „sveiką, modernią“ pramonę. Nors, Boeltės nuomone, estai gali būti „ištikimais sovietiniais piliečiais“, vis dėlto jis patyrė, kad jie siekia išlaikyti tautinį charakterį ar skonį. Esą, rusų kalba Estijoje tai svečių kalba. Estai didžiulioji savąja kalba, nesą pavojaus susimaišyti estų ar kitoms tautybėms („Žurnalistas pareiškė, kad 99 proc. estų vyriškių sutinka vesti tik estes“). Pagaliau, vokiečio nuomone, estai pasiekę tai, kad ir Maskvoje apie Estiją kalbama su pagarba: sovietų spauda nepaprastai giriantį Talino restoranus ar kavines, Maskvos moterys atostogų metu skuba įsigyti lengvų drabužių ties Suomijos lanka, ir visur esąs estiškųjų baldų pareikalavimas.

Tokie, bendrais bruožais, Maskvoje gyvenančio vak. vokiečio įspūdžiai iš Pabaltijo. Jie daugeliu atžvilgių blankūs ir, okupanto akimis žvelgiant, galimas dalykas, visiškai teisingi. Šiuo metu Elta pasigenda dar kitų vakariečių, šią vasarą Pabaltijį buvusių, įspūdžių, kurie gal bus daugiau objektyvūs.

V. SIDZIKAUSKAS — PAVERTGŲJŲ SELMO PIRMININKAS

Rugsėjo 21 d., pradėjęs savo dvyliktąją sesiją, Pavertgųjų Europos Tautų Seimas savo pirmininku 1965-1966 metų sesijai išsirinko Lietuvos delegacijos Pavertgųjų Seime pirmininką min. V. Sidzikauską, vicepirmininku — Lenkijos delegacijos pirmininką S. Korbonskį ir gen. sekretorium — ligšiolinį gen. sekretoriaus pavaduotoją E. Gasparą (vengrą). ELTA

JAV lietuvių veikėjai Europoje

(E) Rugsėjo mėn. Europoje lankėsi visa eilė JAV visuomenės veikėjų. Be anksčiau atvykusių BALFO Valdybos pirm. kun. V. Martinkaus ir reikalų vedėjo L. Jankaus, jau lankiusių Vak. Vokietijos lietuvių telkinius ir kt. kraštus, rugsėjo mėn. vidury į Vak. Vokietiją atvyksta A. ir dr. M. Deveniai iš Santa Monica, Kalifornijoje. Jie vykdė kelionę aplink pasaulį. Antroje rugsėjo mėn. pusėje Anglijoje, Vokietijoje ir kt. lankysis PLB Valdybos pirm. J. Bachunas.

P. L. Bendruomenės apylinkė Vak. Berlyne

(E) Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkui Erdmonui Simonačiui neseniai apsilankius Vak. Berlyne, ten gyvenančio M. Žilinsko bute buvo sukvietas vietos lietuvių būrys. E. Simonačio iniciatyva ta proga buvo įsteigta PLB Vak. Berlyno apylinkė. Jos pirmininku išrinktas Mykolas Žilinskas, sekretore Trudė Bumbulienė ir išdininke Marija Brakienė.

Bendradarbiauja Pietų Amerikos jaunimas

(E) Dar prieš dešimt metų, veikiant Tautiniam ansamblui „Dainai“, buvo numatytos išvykos į gretimas lietuvių kolonijas. Tačiau įvairios politinės painiavos neleido tai įvykdyti. Tik po Argentinoje įvykusios revoliucijos jau atsirado palankesnės sąlygos. Pirmasis šį bendradarbiavimą vykdė „Jaunimo vaidintojų būrelis“, vadovaujamas K. Runimo, su verstiniu veikalu. Po to išvyko skautų tautinis ansamblis, vad. inž. S. Babronio su K. Veličkos „Šienapiūtė“, ir taip pat prasiėdę sportinis bendradarbiavimas tarp Urugvajaus ir Argentinos lietuvių jaunimo. Toks bendradarbiavimas virto kasmetine tradicija ir tęsiasi dėl pereinančios taurės.

Ar gresia pavojus azilio teisei?

(E) Buv. čekoslovakų ministras Majer Londono dienraštyje „Čekoslovak“ kelia aliarmuojantį reiškinį: kai kuriuose Vakarų kraštuose bėgliams iš komunistų valdomų kraštų atsiskakoma suteikti azilio teisę. Daugiausia nerimo sukėlė įvykiai Danijoje, kurioje valdžia nesuteikė azilio teisės kai kuriems čekams ir vengrams ir nutarė bėglius grąžinti į jų kilmės kraštus. Aiškinta, kad azilio teisės pasiprašę negalėję įrodyti, jog jie atsidūrę pavojuje politiniu atžvilgiu. Iš tikrųjų, ar bėgliai gali atsivežti į rodimus, kuriuose matyti, jog jie persekiojami? Ar Vakarų kraštų pareigūnams nežinoma, kad komunistinio režimo kraštuose trūksta laisvės? Čia pridurtina, kad apie panašius azilio teisės atsakymo atvejus neseniai buvo pranešusi ir britų spauda. Čia vėl susidurta su čekais, be to, spėjama, ir su lenkais. Čekų politikas kreipėsi į Vakarų valdžios sluoksnius, prašydamas bėglių atžvilgiu parodyti labiau liberalinę laikyseną.

„Krasnaja Zvezda“: emigrantai praturtina JAV kariuomenę

(E) Rugsėjo 7 d. Maskvos laikraštis „Krasnaja Zvezda“ pranešė, kad „JAV kariuomenės žvalgybos-diversijos dalis papildoma ne tik patys blogiausi avantiūristai, bet ir emigrantai, pabėgę iš savo kilmės kraštų“ ir patekę į amerikiečių kariuomenės eiles“. Pagal maskvinį laikraštį, tų karių žvalgybininkų daliniai virtę „agresijos bei provokacijos simboliais. Jie aktyviai veikia Vietname, Kuboje, jie užmušė patriotus Panamoje, ir jie buvo Pentagono smogiamuoju būriu, vykdant provokacijas Dominikonų Respublikoje“.

„Saulėtame Kazachstane dirbu jau aštuoneri metai...“

(E) Nemaža Lietuvos jaunųjų, komjaunimo narių, dirba Kazachstane ir jau ne vienerius metus. P. Vainilavičius Kazachstane jau aštuoneri metai. „Komj. Tiesoje“ (rugs. 4 d. Nr. 173) jis pasakoja, kad Kazachstane gyveną lietuviai jaunuoliai neturi kada nuobodžiauti. Jie stato metalurgijos fabriką ir miestą, pavadintą „Kazachstano Magnitka“. P. Vainilavičius džiaugiasi, kad respublika jau greit turėsiantį savo geležį. Simtai tūkstančių vaikų ir merginų Kazachstane pasirinkę „tikrąjį savo gyvenimo kelią“. Kodėl sunkūs darbai Kazachstane laikomi tikruoju gyvenimo keliu, Vainilavičius nepaaiškina.

Savoj ir svetimoj spaudoj

VYRIAUSIAS PIRČIUPIO ŽUDYNIŲ KALTININKAS

„Europos Lietuvoje“ jau ne kartą buvo rašyta, kad sovietai nuolat mini lietuvišką Pirčiupio kaimą, kurį sudegino vokiečiai kartu su 119 jo gyventojų. Tam kaimui pagerbti (arba propagandai iš to darytis) buvo pastatytas paminklas ir net parašyta poema.

Tačiau ligi šiol vis buvo ginčijamasi, kas gi dėl tos tragedijos kaltas. Bolševikai kaltindavo vokiečius ir vadinamuosius buržuazinius nacionalistus. Mes buvome tos nuomonės, kad kalti yra bolševikų partizanai, kurie šalia kaimo užplūdinėdavo vokiečius ir užtraukė ant kaimo nelaimę. O dabar „Darbininkas“ (Nr. 54) rašo: „N.Y. Times korespondentas Theodore Shabad buvo nuvežtas Lietuvoje ir į Pirčiupį — kaip jis liepos 26 nr. rašo, ir kaimą, kuriame 1944 vokiečiai nužudė 119 gyventojų. Pirčiupio istoriją lygina su Lidice Čekoslovakijoje ir Oradur prie Glane Prancūzijoje.“

„Korespondentas ten patyrė, kad Pirčiupis yra 30 mylių į pietus nuo Vilniaus, prie Rudninkų girios. „Kelios mylios nuo kaimo, gale vingiuoto keliuko, einančio gilyn į girią, buvo pietų Lietuvos partizanų štabas. Jiems vadovavo Genrikas Zimanas, Lietuvos komunistų partijos laikraščio Tiesos redaktorius, žydas“.

„Turistų reikalui Vilniaus universiteto studentai ir vienas jų profesorius, buvęs partizanais Rudninkų girioje, atnaujino pustuzinį rąstais išklotų apkasų, kuriuose gyveno partizanų vadovybė ir rengė paslaubei sabotažo žygius prieš vokiečius nuo 1942 ligi raudonajai armijai užimant sritį 1944 liepos mėn.“

„Apie Pirčiupio barbarybę daug kalbama ir rašoma. Iš Sovietų paskelbtos medžiagos Darbininkas (1964 birželio 19, 23, 26, liepos 1) buvo priėjęs išvada, kad Pirčiupio kaimas ir jo gyventojai buvo sovietinių partizanų auka — sovietiniai partizanai, naikindami pravažiuojančius vokiečius karius ir verbuodami sau talkininkus iš Pirčiupio kaimo, išprovokavo vokiečių represijas, kokias jie praktikavo Čekoslovakijoje, Belgijoje, Prancūzijoje; kokias Sovietų Kruuglovas įsakė vartoti Lietuvoje nuo 1944 — deginti ūkius, kuriuose buvo pastebėti Lietuvos partizanai ar jų rėmėjai.“

„Šioje N.Y. Times korespondento informacijoje naujas vienas dalykas — nurodyta pavardė ir vardas tikrojo Pirčiupio kaltininko — karo nusikaltėlio Genriko Zimano“.

Bet ar jis yra toks kaltininkas, kuris dar galėtų teisintis nežinojimu, nesupratimu?

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS DETROITE

(E) Eltos atstovas Detroito praneša: šiaurės Amerikos lietuvių gydytojų 5-sis suvažiavimas įvyko Detroito rugsėjo 4-5 d.d. Dalyvavo arti šimto gydytojų iš eilės Kanados ir JAV miestų, kaip iš Montrelio, Toronto, Čikagos, Niujorko, Clevelando ir kitur. Pirmąją suvažiavimo dieną buvo posėdžiauta uždariai, aptariant S-gos veiklą, renkant valdomuosius organus, o rugsėjo 5 d. programa buvo skirta ir Detroito lietuvių visuomenei. Simpoziumas vėžio ligos tema buvo viena iš įdomiausių suvažiavime. Jo metu paskaitas skaitė moderatorius dr. Jonas Valaitis, dr. Vytautas Pavilaitis, dr. Edmundas Ringus ir dr. Vaitutis Vaitkevičius. Diskusijų metu pasisakė visa eilė gydytojų. Paskaitų klausė gausus visuomenės būrys. Iškilmingojo akto metu pagrindinę paskaitą skaitė politinių mokslų daktaras Viskonsino un-to prof. Vyt. Vardys. Jis išsamiai nušvietė dabartinę lietuvių tautos padėtį, pateikdamas daugybę statistinių skaičių. Jo paskaitą sutraukus į keletą žodžių, būtų: tauta gyva ir atspari, verta, ir reikia jai padėti. Suvažiavimas pasveikintas žodžiu ir telegramomis. Savo ruožtu gydytojai pasiuntė sveikinimus ir rezoliucijas JAV valdžios viršūnėms, įskaitant prez. L.B.Johnson ir mūsų laisvinimo veiksniams.

Suvažiavimo metu buvo surengtos parodos: lietuviškų medicinos leidinių bei lietuvių gydytojų raštų — rengėja dr. Milda Budrienė; dail. Viktoro Petravičiaus spalvotos grafikos kūrinių; Sofijos Petravičienės keramikos darbų. Į PLG S-gos valdybą sekančių dvejų metų kadencijai išrinktas pirm. dr. Stasys Budrys. Suvažiavimo rengimui vadovavo dr. Vyt. Majauskas (pirm.), dr. Vyt. Mileris ir dr. O. Vaitas, o jiems talkino M. Milerienė, L. Petersonienė ir V. Vaitienė. Svarbesnius suvažiavimo momentus ir magnetofono juosta įrašė „Amerikos Balsas“ atstovas iš Vašingtono P.L.Labanauskas, ir jie pertransliuoti ir Lietuva. Suvažiavimą aprašė „Detroit News“ dienraštis.

Laikraštis toliau nurodo:

„Bolševikų partizanai buvo bolševikų kovojančio fronto dalis. Gali būti suprantamos jų pasalos priešininkui vokiečių kariuomenei. Bet Genrikas Zimanas labai gerai žinojo, kad tokios pasalos užtraukia vietos gyventojam represijas. Tai žinodamas, Genrikas Zimanas pasalas rengė prie šio kaimo. Jam rūpėjo ne kaimo gyventojus išsaugoti nuo represijų grėsmės, bet priešingai — išprovokuoti jų sunaikinimą, kad paskui galėtų jų raudoti, kaip Neronas Romos, ją liepęs padegti.“

„Čia ir yra ciniškiausias Genriko Zimano nusikaltimas prieš žmoniškumą“.

JAUNIMAS, JAUNIMO, JAUNIMUI

Taip, tai nuolatinė ir amžina tema mums lietuviškąja prasme. Ją gyvendama, Aust ralijos „Mūsų Pastogė“ rašo: „Tačiau ar nereikėtų pagalvoti, ką reikėtų daryti, kad jaunimas ir būtų aktyvus lietuviškoje veikloje ir net savo tarpe lietuviškai kalbėtų. Gal būt, vienintelė ir pirmoji kliūtis, kad mes eilės jaunimo nematome savo tarpe, yra toji, kad dalis jaunimo silpnai arba net visai nekalba lietuviškai“.

Bet koks gi būtų receptas, kad reikaltų padėtis pasikeistų? Lietuviška knyga, laikraštis! Straipsnyje rašoma:

„Kad jaunuolis kiek daugiau susigyventų su lietuvių, neužtenka jį tik prastumi pro savaitgalio mokyklą arba namuose santykiuoti pusiau angliškai, pusiau lietuviškai. Mažesniuosis galima priversti švariai lietuviškai kalbėti, bet vyresniesiems reikia kitų priemonių. Pirmas reikalas, kurį čia norėtųsi pabrėžti, yra lietuviška skaitytba. Pradžią gali būti kiek ir sunki, nes jaunimas atpratęs lietuviškai kalbėti, juo labiau jis ir nutolęs ir nuo skaitymo, nors iš jų kiekvienas pilnai supranta lietuviškai. Pirmą antra lietuviška knyga gal vertėtų kiek ir priverstinai skaityti, bet vėliau eity labai lengvai ir sklandžiai. Juk visados daug lengviau išmokyti skaityti, negu kalbėti. Perskaitys vieną antrą knygą toks jaunuolis patį ieškos lietuviškos skaitybos, žinoma, jeigu tos pirmosios knygos bent savo turiniu sudomins“.

Aukso žodžiai, bet kas tuos jaunuolius paskatins, palenks, privers tas pirmąsias knygas perskaityti? Kas parinks knygas?

Lietuvis stato tiltą Archangelske

(E) Šiais metais iš Lietuvos į Archangelską pasiųsti keli jaunimo transportai. Jų laukiama ir daugiau. Jaunimui skiriamame laikraštyje „Komj. Tiesa“ vis dažniau stebime ten dirbančiųjų kvietimus pasisrųti vykti į „romantiškąją Rusijos šiaurę“. Štai, tame laikraštyje (rugs. 10, nr. 177) Vilius Daujotas pasakoja, kaip jis tapęs šiaurietu. Archangelske jis dirba jau treji metai. Demobilizuotas iš sovietinės armijos, Daujotas nutaręs savo likimą susieti su šiuo kraštu. Jis jį pamilęs ir nežina, kas labiau traukia: ar „senovinis rusų miestas Archangelskas, ar vandenynų laivų švilpukai uoste, baltosios naktys, ar šiaurės pašvaistė“. Dabar jis stato tiltą per šiaurinę Dviną.

Daujotas visomis išgalėmis reklamuoja rusiškąją šiaurę. Esą, ten žiema esanti nuo stabo, o vasara — tik rinkite grybus, uogas, maudykites, plaukiokite valtims! Svarbiau, kad šiaurė vis dar mažai apgyvendinta, jai reikalingos darbo rankos, „o kas dėl romantikų, tai geresnės vietos už šiaurę jie neras“. Kokia išvada? Ji aiški — anot Daujoto, „vaikiniai ir merginos, atvažiuokite pas mus“.

Maskvoje spausdino religinio turinio leidinius

(E) Rugs. 13 d. iš Maskvos gautomis žiniomis, milicija suėmė daugelį asmenų, kurie spausdinę bei platinę religinio turinio literatūrą. Laikraštis „Moskovskaja Pravda“ pranešė, kad lempučių fabrike įrengtoje spaustuvelyje ir viename žemės ūkio tyrimo institute buvo spausdinamos maldaknygės, bažnytiniai kalendoriai ir šventųjų paveikslai. Suėmimų banga prasiėdėjusi, kai Maskvos aerodrome buvo suimti kiti vyriškieši su lagaminu, pripildytu religinės literatūros. Pradėjusi tardymus, milicija viename Maskvos rūsyje rado daugiau kaip 200 kg. religinio turinio spaudinių.

Kaip Lenkijoje pragertas miestas

(E) Pagal statistinius duomenis, 1964 m. viename Lenkijos gyventojų atiteko alkoholinių gerimų 900 zlotų sumai. Spauda pranešė, kad krašte išgerta tų gerimų už 27,5 milijardus zł. Už tokia sumą, kaip apskaičiuota, galima pastatyti naują miestą su 270 gyvenamųjų bloku.

Septynios DIENOS

TAIKA SU KABLIUKAIS

Oficialiai kovos tarp Indijos ir Pakistano buvo sustabdytos. Taip pat ir Kinija pasiekė, kad Indija atitraukusi iš Tibeto-Sikkimo pasienio karinius rengimus, kaip jai ultimatumu buvo nurodyta, nors Indija skelbia, kad nieko panašaus nėra padarusi.

Bet iš tiesų įvairiose vietose tarp Indijos ir Pakistano dalinių įvyksta susišaudymai. J. Tautų gen. sekr. U Thantą skuba sudaryti būrį stebėtojų, kurie prižiūrėtų paliaubų vykdymą.

Tuo tarpu Indijos parlamente dalis atstovų reikalauja, kad vyriausybė pradėtų gamintis atomines bombas. Tuo ypač susirūpinusi Kanados vyriausybė, nes ji buvo leidusi aprūpinti Indiją priemonėmis atominei energijai gamintis, o Indijos vyriausybė buvo pažadėjusi tas priemones naudoti tik taikos reikalam.

Be to, Indijos parlamente sakomos piktos kalbos prieš Britaniją. Ji esanti šališka, palaikanti Pakistaną ir norinti iš Indijos visiško paklusnumo. Reikalaujama, kad Indija išstotų iš Britų bendruomenės valstybių sąjungos arba kad iš jos būtų išmesta Britanija.

Tarp Indijos ir Kinijos ir toliau vyksta nesuspatingai ir kaltinimai dėl sienos pažeidimų, sargybinių suiminėjimų ir kt. Indijos sostinėje New Delhi net įvyko didios antikinetinės demonstracijos. Demonstrantai iš toliau surinko apie 800 avių ir atvarė jas prie Kinijos ambasados. Ambasados pareigūnams žiūrint pro langus, buvo šūkaujama: „Jūs esate žemės išalkusi tauta. Štai jums šiek tiek avių“

MOTERYS BAŽNYCIOJE

Remdamasi enciklikoje „Pacem in terris“ pareikštuojų lygybės dėsniu tarp vyrų ir moterų ne Bažnyčioje, tarptautinis katalikų moterų sambūris kreipėsi su prašymu į šv. Sostą, kad tokia lygybė būtų priimta ir Bažnyčioje.

Be kitų prašyme minimų dalykų, keliamas klausimas, kad moterims būtų leista pamokslus sakyti ir mišias laikyti.

NUOSTOLIAI

Apytikriais duomenimis, Indijos ir Pakistano karas pareikalavo apie 5.000 žmonių gyvybių, sunaikinta 500 tankų ir 100 lėktuvų.

IŠRINKTAS FANFANIS

Siūlytasis į J. Tautų Visumos susirinkimo pirmininkus Jugoslavijos atstovas atsiėmė kandidatūrą.

Pirmininku išrinktas italas Fanfanis.

TA PATI PARTIJA VALDYS

V. Vokietijoje parlamento rinkimus vėl laimėjo krikščionys demokratai, kurie kraštą valdo visą pokario metą.

Rinkimai buvo laimėti dar didesniu balsų skaičium kaip 1961 m.

SVARSTOMAS NELYGUS PASIKEITIMAS

Per vakariečių ir sovietų advokatus aptartas klausimas išvaduoti sovietų kalėjime sėdintį mokytoją Brooką, kuris buvo nuteistas 5 m. kalėti.

Bet Britanijos užsienio reikalų ministerija kol kas nepritaria, nes keisti tektų ir Krogerius, kurie abu už šnipinėjimą sovietams yra nuteisti po 20 m.

Sovietų studentas bėga į laisvę pro Suomiją

(E) Sovietų S-gos 23 m. amž. studentas įvykdė 250 kilometrų žygį ir, pasiekęs Suomiją, pasirinko laisvuosius Vakarus. Rugpiūčio 2 d. studentas traukinio iš Maskvos išvyko į Petrozavodską, ir šiaurės rytus nuo Leningrado. Ten su medžiokliniu šautuvu studentas keliavo per Karelijos miškus ir pelkes ir per 13 dienų pasiekė Suomijos sieną. Tai paskelbė tik tuo metu, kai Švedijoje atsidūręs studentas pasiprašė azilio teisės. Jis nepasakojo savo žygio smulkmenų, nes nenorįs užkirsti kelio kitiems bėgliams.

DR. J. GIRNIUS BEDIEVIAMS

Dr. Juozas Girnius mums plačiai žinomas daugiausia savo studijomis, kuriose reiškiamas rūpestis lietuviybės reikalais. Tokia ryškiausia ir puiki jo studija yra „Tauta ir tautinė ištikimybė“, kurioje mūsų šis filosofas reiškiasi daug liberaliau, negu kiti panašiomis temomis rašiusieji katalikai. Toje knygoje jis ne iš tolo neprisiileido minties, kad tik geras katalikas gali būti geru lietuviu (prel. M. Krupavičius kaip tik tokius pagrindais remia lietuviybę).

Naujausioji Dr. J. Girniaus studija yra jo **Žmogus be Dievo** (išleista į Laisvę Fondo Lietuviškai Kultūrai Ugdyti; 564 psl., kaina 5.50 dol., knyga kietai įrišta).

Kaip pati antraštė rodo, knyga yra skirta bedievybės klausimui nagrinėti.

Jeigu pažūrėtume arčiau į savo bendruomenę, tai galėtume sakyti, kad tokia knyga iš viso mums nereikalinga. Kiek čia kur tarp mūsų tų bedievių tesama! Bendruomenė buvo ir tebėra katalikiška, o bedievių tiek reta, kad praktiškai juos nesunku būtų „sugaudyti“, kaip kun. St. Yla jau yra su kai kuriais padaręs savo knygoje, ypač su įtakingaisiais... Kita vertus, jeigu tų bedievių ir yra kokia saujelė, tai ji nesireiškia savo bedievybe, nėra kovinga, neskelbia savo filosofijos ir nedaro įtakos kitiems. Vadinasi, mūsų lietuviškoji katalikiškoji bendruomenė dėl bedievių veiklos galėtų ramiai miegoti.

Tačiau Dr. J. Girnius rado reikalo parašyti net knygą ir rūpestingai išgildinti bedievybės klausimą. Ar tasal jo veiklams reikštų, kad autorius eina būrelio paklydusių avelių ieškoti?

Vargu autorius siekia tokio tikslo.

Kiek tai susiję su mūsų pačių bendruomene ir jos laikysena, tai sakyti, kad čia Dr. J. Girniaus sugestijos iš dalies yra lyg ramiamasis vaistas patiems katalikams. Jis, toli gražu, niekur nesiūlo imti už sprando bedievių ir būtinai atversti juos į Dievą. Jis mato ir jaučia, kad toje bendruomenėje dar labai daug nepakantumo, kuris trukdo užmegzti bet kokį pokalbį tarp tikinčiųjų ir netikinčiųjų, net kartais ir bendradarbiauti. Dėl to jis ramina tikinčiuosius, skatina juos su meile žiūrėti į savo „priešus“ ir smerkia klaninį nusistatymą.

Bet apskritai autorius jaučia bedievybės pavojų. Jis įsitikinęs, kad žmogus be Dievo yra nelaimingas, nes jis nepažįsta tiesos, klysta, ieško ir neranda. Jis įsitikinęs, kad žmogus būtinai ieško Dievo, nes nesirūpinimas ieškoti reikštų, kad žmogus nesidomi savim pačiu. Žmogus, net ir gyvenamas be Dievo, liudijęs Dievo buvimą.

Bedievybės pavojus kyla, žinoma, ne dėl to, kad kas nors nebeina bažnyčion ir kitų laikomas tokiu. Ne tą pavojų įžiūri ir Dr. J. Girnius. Reikalą jis aptaria filosofinė plotmė. Vienos ar kitos rūšies bedievybės, sako, skelbia kai kurie filosofai ir rašytojai, o tai daro įtakos, ir tuo netenka abejoti. Be to, didžiulėje pasaulyje be-

dievybė yra skelbiama lyg kokia valstybinė religija ir dar skelbiama prievarta.

Bet Dr. J. Girniui pirmoje eilėje rūpi tie, kurie skelbia ar skelbė savo filosofiją be Dievo laisvuosiuose Vakaruose, be jokių ypatingų įtaigų ir ypač be prievartos. Ką tuo reikalu yra kalbėjęs Schopenhaueris? Ką kalba Sartre ir ką kalbėjo Camus? Kaip reikalas atrodo iš Heideggerio pozicijų, iš Kafkos, Koestlerio ir kitų? Kiekvieno jų filosofija dėl Dievo vis kitokia, ir Dr. J. Girnius supažindina skaitytoją su jų pažiūromis ir išvedžiojimais.

Žinoma, jeigu tie filosofai ir filosofuojantieji rašytojai klysta (o Dr. J. Girnius tiki, kad klysta), tai mūsų filosofas išveda iš jų klaidų tiesą. Aišku, Dr. J. Girniui tiesa tėra viena. Tik tasai bedievių įvairumas rodo, kiek vis dėlto daug pažiūrų esama į žmogaus esmę ir jo santykius su dievybe.

Kad tiek daug yra tų ateizmą skelbiančių filosofų (ir filosofuojančių rašytojų), tai tik rodo, kad Vakaruose nėra ir tarp bedievių vienybės. Kiekvienas jų skelbia tai, kas jam atrodo teisinga. Kitaip yra sovietiniuose Rytuose. Ten bedievybė sumta į vieną griežtą dogmą ir skelbiama, kaip valstybinė religija, maždaug visiems privaloma. Tur būt, tai, kad ji privaloma ir kardu skelbiama, tai ir jos ateitis labai abejotina.

Kas kita vakarietiškosios laisvės. Jos reiškia, kad gali skelbti tai, kuo tiki. Bet tavo laisva valia tikėti ar netikėti tuo, kas skelbiama. Tačiau laisvė tikėti ar netikėti turi tam tikrą užkrečiamą savybę. Kaip mums Dr. J. Girnius išaiškina, tie modernieji vakarietiškieji bedieviai dažnai nėra trumpasakiai, kurie imtų ir atsakytų į visus rūpimus klausimus iš karto ir aiškiai. Jie dažnai linkę suabsoliutinti ir dievų pavertti kurią nors gyvenimo sritį. Pavyzdžiui, Malraux suabsoliutina meną. Juenge

Vladas Šlaitas

SKARELĖ

Kas yra tie suplėšyti ir aukštam danguje išdrakinti rudens debesys?

Ak, tai mano svajonės, kurios taip ir paliko šioj žemėj neišsipildžiusios.

Jei galėčiau pasiekti aukštame danguje išsidrakčiusius rudens debesius, aš iš jų padaryčiau tau šviesių ir gražių skarelę, idant tu kada nors prisiminti mane galėtum, mano miela širdelė.

(Iš spaudai paruošto eilėraščių rinkinio SIRDIES PAGUODAI*)

riui absoliutą atstoja didvyriškumas. Camus — gyvenimas dažnai yra beprasmybė. Žmogaus pasaulyje absurdiškumo viziją skelbia savo kūriniuose ir Kafka. Tokios, rodos, dalinės, ne visuotinės idėjos turi patrauklumo, ypač literatūrai (pavyzdžiui, Kafka ar Camus šių dienų filosofų linkusiemis rašytojams dažnai yra tikri dievaičiai). O dėl to kyla pavojus deizmui, ypač kai tų dievybės nepripažįstančių filosofų yra daug, kiekvienam pagal savo skonį ir nusiteikimą.

Tam pavojui atremti bus parašyta ir ši knyga. Lietuvių visuomenė, kaip sakėme, daugiausia yra atkakliai katalikiška. Tačiau dalis inteligentijos žavisi Kafka, Camus ir kitais žymiaisiais bedieviais, ir galima tikėti, kad anų žymiųjų idėjos net ir nejuocimu veikia tuos, kurie žavisi jų literatūriniais darbais. Vadinasi, pavojus ateina lyg ir netiesiogiai, ir gali būti, kad net nebūtinas yra net kelis kartus kartojamas Dr. J. Girniaus įspėjimas katalikams nenusigrežti nuo tų užsikrėtusių ateistinėmis idėjomis, laikyti juos broliais, ieškoti su jais pokalbio. Pokalbis, pasakytume, vyksta greičiau per literatūrą, per raštus, o ne su gyvais ir čia pat esančiais savo bendruomenės nariais bedieviais ar klaidatikais. Taigi ir su klaidatikų ir bedievių idėjomis supažindinanti ir jų argumentus griauanti knyga greičiau pravers tiems nejuociam klystantiems, tiems, kuriems ir ši knyga dar gali padėti.

O pokalbis su jau paklydusiais tegali būti sunkus, pirma, dėl mūsų bendruomenės nepakantumo, ir, antra, dėl labai mažo skaiciaus viešai besireiškiančių ir į bet kokią tuo reikalu pokalbį norinčių leistis paklydėlių. Saugodamiesi nepakantumo pasireiškimo, jie negali rizikuoti savo klaidatiką ramybę ir, tur būt, ne vienas tapo klaidatikais ir ramiai numirs, kaip nesurasta paklydusi evangelijos avelė.

K. Abr.

SOLISTAS V. DAUNORAS

(E) Lietuvoje dažniau primenamas operos solistas Vaclovas Daunoras. Anksčiau jis dainavo baritono partijas, nuo praėjusio sezono pabaigos V. Daunoras įsitikino esąs bošas, Gounod „Fausto“ operoje sėkmingai atlikęs Mefistofelio vaidmenį. 1961 m. Maskvoje įvykusiame vokalistų konkurse V. Daunorui buvo įteiktas laureato diplomatas. Šalia darbo Vilniaus operoje, V. Daunoras dalyvauja koncertinėje veikloje — su koncertų išvykomis V. Daunoras yra pasirodęs Suomijoje, R. Vokietijoje ir įvairiose Sovietų Sąjungos miestuose. Buvo parinktas vykti į (vėliau atidėtą) jaunimo ir studentų festivalį Alžyre.

Išleistas Liet. kalbos gramatikos I tomas

(E) Vilnių pasirodė mokslinė Lietuvių kalbos gramatika, I tomas, apimęs foneti-

ką ir morfologiją. Ši tomą parašė šeši autoriai: K. Ulvydas, A. Valeckienė, V. Vaitkevičiūtė (jie visi Mokslių akademijos bendradarbiai) ir universiteto docentai A. Laigonaite, V. Urbutis ir V. Mažiulis. Knygą redagavo K. Ulvydas. Pirmasis tomas apima daugiau kaip 700 psl. Knygoje, kaip „Tiesoje“ pastebėjo I. Jašinskaitė (rugp. 29 d. Nr. 203), yra didelis fonetikos skyrius, o didžioji knygos dalis skirta morfologijai.

ATLEIDŽIANTI MEILĖ

I

Šviesus pamokslininkas vienuolis Gratory šitaip apibrėžė atmintį: „Atmintis yra žmogaus galia užmiršti“. Šitoks atminties apibrėžimas nevienam sukelia malonią šypseną, tačiau jei tie žodžiai taikomi dieviškajai meilei, jie įgauna tikrą prasmę. Meilės savybė — užmiršti bloga. „Meilė negalvoja nieko bloga“. Ciceronas, girdamas nuostabią Cezario atmintį, pasakė: „Ji tik užmiršta įžeidimus“. Tai, be abejonės, gražūs stoikiško didžiavasiškumo bruožai. Jei yra atmintis, užmirštanti padarytą blogį, tai tokia turi būti krikščionies atmintis. To reikalauja mūsų krikščioniška garbė, to reikalauja patys Viešpatys Dievas: „Neatsimink jokios artimo padarytos skriaudos ir nedaryk savo darbais jokios skriaudos“ (Ekl. 10,6).

Atleidžianti meilė yra kažkas dieviška krikščionybėje. Yra tai, kuo krikščionybė visais amžiais užimponavo ir laimėdavo. Prisimintini merdėjančio Kristaus žodžiai, prašantys dangaus Tėvo dovanojimo visiems savo priešams. Prisimintini Bažnyčios kankiniai. Gimtosios nuodėmės pažeistai žmogaus prigimčiai atleidžianti meilė yra sunkiai suprantama. Tai „kryžiaus kvailybė“, kurią kalba šv. Povilas apaštala. Atleisti ir užmiršti yra dieviška.

Kasdien išpažįstame save esant krikščionimis prieš Dievą ir prieš žmones, darydami kryžiaus ženklą. Nenuoseklūs būtume krikščionys, jei pasiduotume kad ir mažiems priešams, jei neatleistume iš širdies savo priešams. Dieviškasis Mokytojas mums yra kalbėjęs: „Atleiskite, ir jums bus atleista“. Iš to visi pažins, kad jūs mano mokiniai, jei turėsite meilę vienas kitam“. Krikščionies ženklas yra meilė, atleidžianti meilė. Krikščionis, kuris nesupranta ar nepraktikuoja šios meilės, nėra tikras krikščionis. Juk kiekvienas, kurio santykiai su artimu yra netvarkoje, kurs jaučia savo širdy kad ir mažiausią kerštą savo artimui, Kristus sako: „Eik pirma susitaikyk su savo artimu...“ (Mat. 5,24). Kai su pasitikėjimu meldžiame dangaus Tėvą atleidimo sau, mums turi būti aišku, kad šie Kristaus žodžiai yra nepakeičiami

ir neatšaukiami: „Jei gi jūs neatleisite žmonėms, nė jūs Tėvas jums neatleis jūsų nuodėmių“ (Mat. 6,15).

k. v. k.

LIETUVISKOS PAMALDOS

NOTTINGHAM — spalio 3 d., 12 val., Lietuvių Marijonų būstinėje — 16 Hound Rd., West Bridgford.

BRADFORD — spalio 3 d., 12.30 val.

NOTTINGHAM — spalio 10 d., 12.30 val., St. Patrick's bažnyčioje.

BRADFORD — spalio 17 d., 12.30 val.

ROCHDALE — spalio 24 d., 12 val.

ROZINIS

Per ištisą spalio mėnesį kasdien 6 val. 30 min. Liet. Marijonų Jaunimo Namuose — 16 Hound Rd., West Bridgford — vyksta Rožinio pamaldos su eucharistiniu palaiminimu.

KOMP. A. RACIŪNUI 60 M. AMŽ.

(E) Rugsėjo 4 d. Lietuvoje gyvenęs kompozitorius Antanas Raciūnas paminėjo 60-sias gimimo metines. Muzikas gimęs 1905 m. Užliausių km., Ramygalos valsč., Panevėžio apskr. Mokėsi Ramygaloje, Panevėžy ir Kaune. 1933 m. Kaune baigė konservatorijos pirmąją kompozitorijų laidą. 1936-39 m., gavęs švietimo ministerijos stipendiją, gilino kompozicijos studijas Paryžiuje (šiuo metu Lietuvoje apie tai nutylima). Nuo 1939 m. A. Raciūnas pradėjo dėstyti Kauno, vėliau Vilniaus konservatorijoje.

Kompozitoriaus kūryba plati ir įvairi. A. Raciūnas yra sukūręs keturias operas: pasaką-misteriją „Tris talismanus“ (1934 m., Kaune pastatyta 1936 m.), „Gintaro krantą“ (1940 m., nepastatyta), „Martytė“ (1953), „Saulės miestą“ (1964 m. — apie ateistą K. Lesčinskį). A. Raciūnas yra sukūręs kelias simfonijas, oratorijas (naujausioji — „Metai“, pagal K. Donelaičių), be to, jis yra parašęs dainų solo ir chorui, originalių ir harmonizuotų liaudies dainų melodijų. Dalis Raciūno kūrybos yra ir sovietinėmis temomis, pvz., Penkmečio kurti, Tau, šlovingas spalį ir kt. Muziko J. Žilevičiaus liudijimu, A. Raciūno kūryba yra grynai lietuviškos dvasios, joje atsispindi lietuvių tautiniai savumai. Pagal A. Kalinauską, plačiau A. Raciūną paminėjusį „Tiesoje“ (rugs. 4 d. Nr. 208), Raciūno sukurty dainų puikliausia savybė — tikras liaudiškumas ir žavus melodingumas visuose balsuose. Pažymėtina, kad pokario metais A. Raciūnas perėmė iš savo buvusio mokytojo prof. J. Gruodžio vadovavimą kompozicijos klasei. A. Raciūno mokiniai spėjo pasireikšti kompozicijoje: E. Balsys, V. Baumilas, J. Gaižauskas, V. Klova, V. Paltanavičius ir kiti.

JONAS AVYZIUS

Kaimas kryžkelėje

ROMANAS

(43)

Antrą užrašų sąsiuvinį jis pradėjo, mokydamasis priešpaskutiniame kurse Žemės ūkio akademijoje. Tą dieną komjaunimo susirinkime buvo svarstoma vieno komjaunolio studento asmeninė byla. Arvydas gerai pažinojo Juozą Gaputį — jie du draugavo nuo pirmo kurso. Tai buvo geras protingas vaikinai, pareigingas komjaunolis ir gabus studentas. Arvydas mylėjo ir gerbė jį už šias ypatybes, nors jam ir nepatiko pernelyg didelis Gapučio atsargumas, kuris kartais įsėdavo į jų santykius tam tikrą nenuoširdumo dozę. Gaputis buvo kaltinamas, esą, stodamas į komjaunimą, nuslėpęs, kad jo antros ar trečios eilės dėdė tarnavęs savisaugos batalione, o vėliau pasitraukęs į vakarus. Kaltinamasis aiškinosi (ir tai buvo tiesa), kad jo šeima nepalaikiusi su dėde artimų giminių ryšių, o šiam susidėjus su fašistais, visiškai jo atsisądėjusi. Jis, Gaputis, nenorėjęs apgauti komjaunimo, o tiesiog pakartojęs rektoriui įteiktą anketa, kurioje, stodamas studijuoti, nutylėjęs apie dėdę, nes bijojo, kad gali nepirlioti į akademiją.

Komjaunuoliai, vadovaudamiesi išankstine partinės organizacijos rekomendacija, vienbalsiai pareikalavo pašalinti „anketos klastotoją“ iš komjaunimo. Arvydas žinojo, kad susirinkime yra nemaža galvojančių kitaip, bet niekas neišdriso pasakyti prieš. Jis neteisino Gapučio — Arvydai buvo šlykštūs bet koks dviveidžiškumas, — tačiau jis negalėjo pateisinti komjaunuolių, kurie vienaip manė, o kitaip kalbėjo arba tylėjimu pritarė jiems nepirliotinai nuomonei. Ir viena, ir kita pusė buvo nenuoširdi. Tačiau Arvydai atrodė, kad Gapučio nenuoširdumas turi daugiau pagrį-

do, — jis pamelavo, siekdamas aukštesnio tikslo — mokslo; o tuo tarpu dviveidžiai komjaunuoliai meluoja, bijodami „nepataikyti į koją“, o kitas gal ir norėdamas įsisteikti „vyresniesiems“, išreikiantiems oficialiąją nuomonę. „Gaputis pasielgė negerai. Jis turėjo arba viską atvirai prisipažinti, arba nestoti į komjaunimą, — galvojo Arvydas. — Bet ar jis kaltas, kad jo dėdė banditas? Argi mes galime išsirinkti sau tėvus, dėdes ir kitus giminių? Jei jų nebūtų to kvailio nerašyto įstatymo, kad kiekvienas atsako už savo gimines, Gaputis būtų sąžiningai užpildęs anketa, ir šiandien jo neteisiume. Tačiau, nežiūrint savo klaidos, kurią jis padarė iš bailumo, Gaputis yra doras komjaunolis ir geras studentas. Jeigu mes jį atstumsime, ko tada vertos mūsų gražios kalbos apie komunistinį jautrumą žmogui? Ne, tai būtų nusikalimas!“

Arvydas paprašė žodžio ir atvirai pasakė, ką galvoja apie Gapučio bylą. Jis manė sujaudinsiąs ir rasiąs šalininkų, o išėjo atvirščiai: prieš jį sukilo ne tik komjaunimo komiteto nariai bei jų nuomonę palaikę komjaunuoliai, bet ir visi likusieji, kuriuos Arvydas, įkarščio pagautas, įželdė, apkaltindamas veidmainiavimu.

Gaputis buvo pašalintas iš komjaunimo, o Arvydas įspėtas „už politinį išsišokimą“, jam buvo draugiškai patarta rimtai susirūpinti savo išėjimo lygio kėlimu...

„Gal būt, mano nuomonė ne visai teisinga. Sakysim, aš suklydau, nors negaliu širdyje su tuo sutikti. Bet ar teisinga bausti žmogų, jeigu jis atvirai pasako, ką galvoja? Mes privalome būti atvirai vienas kitam, ginčytis, nesutikti, tačiau reikia gerbti kito nuomonę, nes tik per nuomonių kovą galima surasti teisingą sprendimą. Ga-

putį pašalino iš komjaunimo viena, iš anksto suformuota nuomonė, valdiška nuomonė“, — užrašė Arvydas tą vakarą savo sąsiuvinyje.

Kelios dienos prieš minimą komjaunimo susirinkimą Arvydai buvo pasiūlyta stoti į partiją. Komjaunimo komitetas žadėjo rekomenduoti. Po susirinkimo niekas jau nebeužsiminė nei apie partiją, nei apie rekomendacijas. Ir tik 1954 metais šis klausimas vėl iškilo. Bet dabar buvo kita aplinka, kiti požiūriai, kiti interesai. Arvydas, dirbdamas rajono vykdomajame komitete, užsirekomendavo kaip pareigingas, sumanus darbuotojas; buvo nuspręsta pakelti jį skyriaus vedėju ir pasiūlyta stoti į partiją, nes kažkam atrodė, kad žmogus be partinio bilieto negali būti nei doras, nei talentingas, nei sugebą užimti bent kiek atsakingesnį postą. Arvydas priėmė pasiūlymą, kurio, atvirai pasakius, seniai laukė. Jis būtų buvęs visiškai laimingas, jeigu ne viena aplinkybė, užtemdžiusi pakilią nuotaiką. Toji aplinkybė buvo kažkoks gėdingas sutapatinimas partijos su tarnyba. Arvydas negalėjo atsisakyti šiekįtaus jausmo, kuris suprantamas tik žmogui, nusprendusiam sudaryti kažkokį sandėrį ir labai abejojančiam to sandėrio grąžinimu. Žmogus pakviečiamas į partiją dėl to, kad prireikė skyriaus vedėjo... Visai logiška manyti, kad tas žmogus sutiko stoti į partiją todėl, jog nori užimti skyriaus vedėjo vietą. Tai buvo deguto lašas medaus šaukštė, bet Arvydas nurijo jį, nedarydamas platesnių išvadų. Gausybė perskaitytų knygų, sveikas protas, plati prigimtis ir gyvenimo patyrimas, tiesa, nedidelis, bet gausus įvykių, padėjo jam suformuoti tvirtą savitą pasaulėžiūrą, kuri leido žiūrėti į pačius niūriausius reiškinius

blaiviais optimizmo akimis. Gyvenimas yra vienas ir įvairiapusis, galvojo Arvydas. Vieniems jis gali atrodyti geresnis, kitiems blogesnis — priklausomai nuo to, iš kokių pozicijų žiūrimi ir ieškiniūs, — tačiau negalima vertinti jo, kaip likimo pirmo mato, kaip nepriklausomo nuo žmogaus valios. Tiesa, gyvenimas formuoja žmogų, tačiau žmogus savo roduotu tobulina gyvenimą, tuo pačiu ruošdamas palankesnę dirvą ateinančiai kartai. Arvydas, kaip kiekvienas karštas tarybinės santvarkos patriotas, giliai pergyveno asmenybės kulto pasekmes, tačiau nepasimetė, nesuabejojo savo pasirinkto kelio teisingumu, nes tvirtai tikėjo, kad tai praeis, tai t u r i praeiti kaip bet koks reiškinys gyvenime. Visai natūralu, kad kūdikis apserga, tačiau jo organizmas, jeigu iš prigimties stiprus, sveikas, nugalės laikiną negalavimą ir toliau vystysis normaliai. O Arvydas tikėjo savo kūdikiu; jis nė akimirkai nesuabejojo, kad partijos pagrindinė linija teisinga, ir jautėsi ramus, kaip žmogus, pagaliau išsėdęs į paskutinį traukinį, einantį jam reikalinga kryptimi. Kelionė tolima, prieš akis daug įvairių netikėtumų. Gali negauti savo mėgiamos pupelių kavos ar Kijevo kotletų; sekančioj stotelėj gali įlipti daugeliu žmonių, ir tau, ko gero, prisieisi užleisti patogią vietą materialiai; šalia tavęs, o dar blogiau — priešais, gali atsistoti žmogus smarkiai prakaituojančiomis kojomis, kurias plauna karta per mėnesį; pagaliau, užmūsdus po sočių pietų, tūlas valkata gali nušvilpti tavo lagaminą. Ir vis dėlto, nežiūrint panašių nemalonių, esi tikras, kad, kas nebūtų, tavo traukinys ateis į reikalingą stotį, kurią pasiekti, gal būt, svajojai visą gyvenimą.

Arvydas pastūmė abudu sąsiuvinius į šalį ir atsistojo. Vėl grįžo įprasta žvali nuotaika, noras veikti. Prisiminė, kad prieš kelias dienas rajoninio laikraščio redaktorius prašė parašyti straipsnį. Tik ne apie kelius, o aplamai apie savo, kaip kolūkio pirmininko, darbo patyrimą. „Juokinga, — pašaipiai pagalvojo Arvydas. — Ką gali žmogus patirti per nepilnas šešias savaites? Pagaliau ar galima tai vadinti patyrimu, kol nematyti rezultatų?“

Jis žvilgtelėjo pro langą. Jo minčių ratas akimirka sutriko, sugirgždėjo ir stab-

telėjo, lyg kas būtų įmetęs akmenuką tarp krumpliaračių. Ir staiga pajuto, kad kažko trūksta, kažkas ne taip, bet iš karto negalėjo susivokti, kas ir kaip. Suglums apsidairė kambaryje, tarsi ieškodamas užmiršto daikto, o kadangi akys nieko neįprasto neužtikio, minčių ratas vėl pajudėjo iš vietos, ir, sutraiskęs įkritusį akmenuką, ėmė suktyti kaip anksčiau.

Arvydas atsistojo, atsivertė antrąjį sąsiuvinį ir, užrašęs ankstyvesnę mintį, pradėjo ją rutuluoti. Tačiau tarp krumpliaračių vėl įlėkė akmenukas, šį kartą stambesnis, ir minčių ratas antrąkart užsikirtė: jis prisiminė žmoną. Paprastai tuo metu virtuvėje girdėdavosi ruošos garsai, berniuko keliama triukšmas, o dabar visas namas skendėjo slogioje vakaro tyloje. Arvydas sunerimo. Tačiau tai nebuvo tikras nerimas, sužadintas būkštavimo dėl artimos moters, o kažkas panašus į nepasitenkinimą žmogaus, kurį sureizino įprastos tvarkos pažeidimas.

Valandėlė jis vaikščiojo kambaryje, stengdamasis išsiblaškyti, tačiau minčių ratas iš inercijos sukosi ta pačia kryptimi. „Iš tiesų, kodėl ji šandien tiek ilgai užtruks? Anksčiau niekada taip neatsitikdavo.“ — Jam buvo piktą, kad, užuot racionaliai išnaudojęs laiką, tvarkydamas užrašus ar skaitydamas knygą, turi be reikalo eikvoti energiją dėl žmogaus, kuris kažkodėl neparėjo namo įprastu laiku. Arvydas ironiškai nusišypsojo, smerkdamas savo silpnumą, uždegę lempą ir vėl ėmėsi užrašų. „Šia tema galima parašyti visą disertaciją, — pagalvojo jis, perskaitęs paskutinį įrašą. — Iš tiesų, kodėl neparašyti disertacijos? Juk šioje srityje dar nepilėti dirvonai. Pavyzdžiui: „Kolūkio ekonominio augimo perspektyvos santykių su valstiečių samonės augimu“ ar ką nors panašaus. Ko gi ne tema?“

Arvydas skubiai užrašė pastabą; jis buvo sužavėtas netikėtos idėjos, bet knietintis nerimo kirminas vėl grąžino į tikrovę. „O vis dėlto ji niekuomet taip ilgai neužgausdavo.“ Jis metė abudu sąsiuvinius į stalčių ir, valandėlę dvejodamas, žiūrėjo pro langą į tirštįjančias sutemas. Paskui persirengė ir išėjo į kaimą.

(Bus daugiau)

Nepriklausomybės

(36)

Vilniaus ir jo srities prie Lietuvos prijungimo didžiosios iškilės vyko sekmdienį, spalio 29 d. Jos buvo pradėtos Aušros Vartų koplyčioje pamaldomis, jose dalyvaujant 1-jo pėstininkų D.L.K. Gedimino pulko karių garbės kuopai su pulko vėliava, kurioje jau 20 m. buvo įrašytas šūkis: **O, Marija, gražink mums pavergtą Vilnių!** Po pamaldų Katedros aikštėje, esančioje Gedimino kalno papėdėje, gen. V. Vitkauskas priėmė rinktinės parada. 2 val. 15 min. skardus trimto garsas visų dėmesį nukreipė į Gedimino kalną. Gaudė patrankos, iššaudamos 21 šūvį, skambėjo Vilniaus bažnyčių varpai, orkestras grojo, o minia giedojų tautos himną, kai Gedimino kalno viršūnės bokšte išskilo didžiulė Lietuvos vėliava.

— Pakėliau vėliavą Gedimino kalne, pastaciau garbės sargybą ir pabrėžiau, kad kol Gedimino pulkas yra Vilniuje, tol trispalvė vėliava čia laisvai plevėsuos, — atreportavo Vilniaus rinktinės vadui vėliavos pakėlimo iškilėms vadovavęs 1-jo pėstininkų D.L.K. Gedimino pulko vadas gen. stb. plk. L. Gustaitis.

Tą pačią dieną iškilės vyko ir Lietuvoje. Vilniaus gražinimo proga visose Lietuvos bažnyčiose buvo laikomos pamaldos, sakomi šiam istoriniam įvykiui pritaikyti pamokslai. Kauno Bazilikoje iškilmingose pamaldose dalyvavo respublikos prezidentas, vyriausybės nariai, bažnytinė vyresnėybė, kariuomenės vadovybė ir įvairių organizacijų atstovai. Gedimino kalno bokšte kylant Lietuvos vėliavai, Karo Muziejaus bokšte gaudė Laisvės varpas, skambėjo visų Lietuvos bažnyčių varpai. Lietuviai šį įvykį, savo daugelio metų išsipildžiusią svajonę, sutiko pakilia nuotaika, nustelbusia visa kita.

Vilniaus lietuvių visuomenė šio įvykio istorinę reikšmę išdėstė šiame ta proga išleistame atsišaukime:

Į Vilnių — visų mūsų mylimą miestą — įėjo Lietuvos kariuomenė ir jos valdžia. Šiandien Lietuva atsiima savo sostinę ir joje išskleidžia trispalvę tautinę vėliavą. Nuo šio laiko ir mūsų kasdienis gyvenimas klestės Vyčio ženkle.

Lietuva neša mums taiką, laisvę, duonos, darbo ir turto bei sveikatos apsaugą.

Paskutinėmis savaitėmis mes esame per-

ALEKSANDRAS MERKELIS

gyvenę retai istorijoje pasitaikančias skaudžias permainas, kai viltis, nusivylimas, didingumas ir pažeminimas taip greit keisdavosi, kai jau žmonės buvo nustoję tikėtis geresnio rytojaus.

Pagaliau atėjo seniai laukta istorinės teisybės valanda. Jos laukimas sujungė visus mūsų krašto ir miesto gyventojus be tikybos ir tautybės skirtumo. Būdami vieningai stiprūs ir tikėdami laiminga Gedimino pilies žvaigžde, šią istorinę valandą stokime į našų talkingą darbą mūsų bendros Tėvynės naudai.

Nuo šios dienos pradėjome naują gyvenimą. Lietuva bus mūsų gerovės šaltinis ir mūsų geopolitinės sąlygose vienintelis tikras taikos ir tvarkos pamatas.

Mūsų numylėtas Vilnius tampa amžiniems laikams faktinąja sostine ir tuo pačiu atgauna įtaką visam kraštui ir kaimynams.

Nuo šio laiko mes būsimę savo krašto šeimininkai.

Būkime lojalūs, atsargūs ir neužmirškime, kad turime prieš akis labai daug darbo, norėdami miestui ir jo gyventojams padėti. Savo reikalavimais būkime kuklūs ir ištvermingi; nelaukime iš lietuvių valdžios nepaprastų dalykų, nes mūsų krašto

suardytam ūkiui atstatyti reikalingas ilgesnis laikas.

Lietuva karo audrą pergyveno laimingai ir savo išmintingos užsienio ir ūkio politikos dėka padėjo tvirtus nepriklausomam politiniam gyvenimui pagrindus ir savo kraštą išgelbėjo nuo karo sunaikinimo.

Vilniečiai, laukimės darę vieni kitiems priekaištus ir pasistenkime pamilti Lietuvą ir jos idealus, kurie reiškiasi: viso krašto tautų lygybė, tikrai demokratiškais pagrindais remiamu socialiniu teisingumu, noru bendradarbiauti su kitomis tautomis be karų, intrigų, silpnųjų išnaudojimo ir skriaudimo.

Gyvendami džiaugsmingą valandą, mes, Vilniaus lietuviai, tiesiame brolišką ranką visiems mūsų krašto gyventojams. Mes užmirštame vakarykščias nuoskaudas ir skriaudas ir, žengdami per naujojo gyvenimo slenkstį, nuosirdžiai kviečiame į talką ir bendrąjį darbą visus žmones be tikybinio, tautinio ir socialinio skirtumo; mes tvirtai tikim, kad tik griežtu, bendru, protiniu pasiryžimu įstengsime atgaivinti mūsų širdįsiai brangų Vilnių, kuris yra apnaukintas praėjusio karo smėklos.

Lai gyvuoja Lietuva!

Įgyjuojančią Lietuvos kariuomenę ir jos vadą nuosirdžiai sveikiname ir reiškiamo savo aukščiausią pagarbą ir dėkingumą.

(Bus daugiau)

Laisvoji tribūna

MINDAUGAS MUMS KELIĄ RODO

Silpna, pakrikusi ir ginčų suaižyta buvo anuo metu Lietuva. Mindaugas neramus pešiojo barzdą ir giliai galvojo. Kaip čia sulipdyti iš daugelio pakrikusių valdovų valdovėlių stiprų vienietą? Sveika jo nuovoka teigė, kad tik vienybėje galima išlaikyti lietuvių tautą gyvą. Ėmėsi vienijimo darbo, kuris buvo milžiniškas, sunkus ir

nedėkingas. Vienus prikalbėjo, kitus privertė, dar kitus net nubaudė ir taip palaipsniui vienus norom, kitus (nesusipratėlius) nenorom sujungė apvienijo. Atspari ir kieta buvo Mindaugo Lietuva.

Istorija kartojasi, tik pakeistomis aplinkybėmis ir kitoniškomis formomis. Mes, atvykę į Angliją, negalėjome pasirinkti, kur apsigyventi. Ilgainiui kaip kam pakliuvo ar geriau išėjo, taip ir pasiskirstė. Pasklidome mažoje Anglijos saloje, kaip žydo bitės, ir labai mažą naudą iš to. Mažais būreliais suskaldyti, skeryčiojames, tautinėmis idėjomis švaistomės, užgėrę patriotines dainas traukiami ir pasiaukojimui ribų nebeturime. Dar be kita ko, klaidžiojame ir ieškome kelių bei būdų, kaip išsaugoti sekančią kartą nuo nutautimo.

Padarykime savo laisvu noru tai, ką Mindaugas prievarta padarė. Parodykime, kad galime pasiaukoti, pasiryžti ne tik vodos ir alaus įtakoję, bet ir vienybės, stiprybės bei jaunosios kartos vardan.

Nottinghamas yra beveik centrinis Anglijos punktas. Gražus, nemažas miestas. Labai pigūs, palyginus su kitomis sritimis, namai. Žmonės ten gyvena ir pragyvena. Kodėl nepabandyti pamažu, bet su ryžtu visiems susiburti Nottingham? Sudaryti Anglijoje Lietuvą tūkstanties dūšių sąstatą?

Kas gero iš to išeitų? Būtume smagiai visi kartu. Ką nutartume — viesulu atliktume. Vaikų mokykloje būtų 60-80. Jaunimui susirinkti ir veikti būtų labai pavėjui. Skautai ir jaunimas kaip rūta žaliuotų. Savišalpos banką ir kooperatyvą įsteigtume; chorą ir mėgėjų teatrą įkurtume, lietuvių namus su didele sale nupirktume...

Kokios blogiosios pusės? Kai kuriose vietose geriau uždirbama. Ilgiau vietoje gyvenę, žmonės turi gerai išstarnautą padėtį. Kaip paprastai su mumis yra, visi susirinkę nelabai sugyventume. Atsirastų partijų, partijėlių ir t.t.

Turėtų susirasti Mindaugas II ir pasakyti: tik viena partija kol kas įmanoma, o tos partijos vardas — Lietuva.

Daugeliui tektų materialiai nukentėti, bet ar neverta dėl tokio svarbaus tikslo?

Pabandykime, juk tai darysime Lietuvai, savo vaikams, o ir patys senatvėje gal turėsime paguodos.

V. Andruskevičius

ŽŪBŪTINĖS VARŽYBOS

1015 m. norvegų vikingas O'Nijlas leidosi į jūros žygį ir užvaldė šiaurinę Airijos pakrantę. Žygis buvo organizuotas kartu su kitu vadu, kurio vardas dabar užmirštas. Abu vikingai iš anksto susitarė, kad užgrobtos šalies karaliumi taps tas, kuris pirmas pasieks ją.

Kai abu laivynai artėjo prie Airijos krantų, O'Nijlo varžovs laivai ėmė lenkti O'Nijlo laivus. Tada O'Nijlas ryžosi nepaprastam poelgiui: jis atkirto savo dešinės rankos plaštaką ir sviedė į krantą. Kruvina ranka pasiekė krantą keliomis sekundėmis anksčiau, negu ji išlipo kitas vikingas. O'Nijlas pradėjo dinastiją, daug metų valdžiusią teritoriją, kurią dabar užima Ulsterio provincija. Kruvina O'Nijlo ranka įamžinta provincijos herbe.

(Bus daugiau)

sutemos NUŽUDYTAS Z. DOMEIKA

Visa Venezuelos lietuvių bendruomenė buvo pritrunkta rugsėjo 6 dieną pasklidusios žinios, kad Sears Roebuck įmonės automobilį kieme, Caracas, nužudytas Zigmas Domeika, Lietuvių Bendruomenės Caracas apylinkės pirmininkas ir pastarusis trejus metus buvęs Venezuelos lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

Žudikas pasidavė policijai, ir tik iš jo prisipažinimų tėra duomenų apie nužudymo aplinkybes ir priežastį. Zigmas Domeika jau 15 metų dirbo Sears Roebuck įmonėje kaip sandėlių vedėjas. Rugsėjo 6 d. jį, atvykusį į darbą, automobilį kieme pasitiko prieš mėnesį iš įmonės pasitraukęs venezuelietis darbininkas ir, kaip jis sako, prašė Domeiką pagerinti atestaciją, jam reikalingą kitur darbei gauti. Įmonės administracija pasitraukusiems darbininkams atestacijų neįsivadina. Domeika, matyt, buvo jam davęs savo parašytą atestaciją, bet darbininkas buvęs jį nepatenkintas, norėjęs gauti geresnę. Anot jo, Domeika nesutikęs ir išsitaręs, kad negi gubernatoriaus pareigoms rekomenduojas. Darbininkas dėl to supykęs, išsitraukęs peilį ir smogęs į kaklą. Žaizda mirtina, perplauta arterija.

Venezuelos lietuvių bendruomenė, ypač Caracas miesto kolonija, Z. Domeikos netekimą, ypač netekimą tokiu būdu, giliai pergyvena. Pastaruosius šešerius metus Z. Domeika buvo Caracas miesto lietuvių visuomeninio veikimo vadovas ir tvarkytojas. Nuo 1962 m. ligi šių metų rugpjūčio vidurio buvo ir Venezuelos L. Bendr. Kraš-

to valdybos pirmininkas (buvo buvęs tose pareigose ir anksčiau, maždaug prieš 10 metų). Tik dvi savaitės prieš netikėtą žuvimą įvykusiame suvažiavime iš krašto valdybos atsisitadino (naujas pirmininkas — inž. Vladas Venckus). Būdamas krašto valdybos pirmininku, Z. Domeika 1963 metais dalyvavo Pasaulio Lietuvių Seime Toronte ir lankėsi Jungtinių Valstybių lietuvių kolonijose. Perleides pirmininkavimą krašto valdyboje, buvo pasiryžęs dar daugiau atsidėti svarbiausios Venezuelos lietuvių kolonijos, Caracas apylinkės reikalams.

Zigmas Domeika, gimęs Rygoje 1907 m. balandžio 12 d., buvo Lietuvos jūrininkas, mokėsis jūrininkų mokykloje Kaune ir Turku mieste, Suomijoje. Buvo pirmasis gavęs Lietuvos Susisiekimo ministerijos pripažintą prekybinio laivyno tolimosios laivininkystės kapitono diplomą. Buvo Lietuvos prekybinio laivyno laivo kapitonas. Vėliau buvo Lietuvos Lloyd'o jūrinį laivų inspektorius ir Kauno uosto viršininkas. Po karo Vokietijoje dirbo UNRRA, o 1947 metais emigravo Venezuelon, kur praadžioj buvo Shell Oil Co. laivuose kapitonas, o 1950 metais perėjo į Sears Roebuck b-vės tarnybą Caracas įmonėje.

Palaidotas Caracas kapinėse rugsėjo 7 d. Liko žmona Bronislava, sūnus Jūragis ir posūnis Šliogeris, abu su šeimomis. Ir, kaip ir šeima, liko to paties smūgio apstulbinta visa Venezuelos lietuvių bendruomenė. (ds)

LIETUVOS PAŠTO ŽENKLAI

25 metams sukakus nuo paskutinio Lietuvos pašto ženklo apvyrtą, britų „Daily Telegraph“ (rugsėjo 18 d.) išspausdino specialų straipsnį apie Lietuvos pašto ženklus. Nors straipsnis skirtas filatelistams ir todėl jame kalbama tik apie pašto ženklus, bet jis neblogai atvaizduoja ir 25 metų laikotarpio Lietuvos istoriją.

Pirmieji Lietuvos pašto ženklai buvo išleisti 1918 m. gruodžio 24 d. Jie buvo atspausdinti labai primityviu būdu, su juodais rutuliukais baltame popieriuje. Šiuo metu tie ženklai (jų vertė buvo 10 ir 15 skatikų) yra labai reti. Jų kaina — 50 šilingų už vieną. Tų pačių ženklų antroji laida, išėjusi savaite vėliau, papildyta dar 20, 30, 40 ir 50 skatikų vertėmis, spausdintomis didesniu šriftu, ir šiuo metu ta serija kainuoja 7 sv. 10 šil.

1919 m. buvo išleisti dvi serijos Lietuvos pašto ženklų su Vytimi. Kiek vėliau — 11 ženklų Lietuvos nepriklausomybės pirmosioms metinėms paminėti (iš tikrųjų čia autorius klysta, nes ta serija buvo išleista Steig. Seimui paminėti. Red.).

1921 m. pasirodė dvi oro pašto ženklų serijos. Straipsnio autorius taip pat mini specialius pašto ženklus, kuriuose buvo vaizduojama Lietuvos praeitis. 1923 m.

Apmokamo skelbimo teisė

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

TEMA:
POMIRTINIO GYVENIMO VILTIS

SKYRIUS 1

KAS YRA MIRTIS?

MIRTIS yra didžiausias žmonių prielaidas; ir iš visų žmogų prielaidų informacijos šaltinių tik Biblija tesuteikia mums aiškių žinių apie ateitį, kuriuos šitas baisūnas nužudė. Dievo Žodyje yra pažadėtas laikas, kuriuo mirties daugiau nebus ir dėl to mirusieji bus vėl gyvi (Apieškimai 21:4; Jono 5:28). Susipažinimas su Sutvėrėjo pažadais mirštančiai padarmeri turėtų būti tikra paguoda tiems, kurie liūdi savo mylimų mirusiųjų.

Kaip pati mirtis yra baisi, taip pat ir beveik visuotinis netikrumas dėl to, kas bus po mirties. Kas darosi su žmogumi tuojau, kai jo širdis nustoja pulsuoti? Ar toks asmuo dar tebėra gyvas kokių nors slaptingų būdų ir ar jis lakioja aplinkui laidotuvių koplyčioje, kai jo draugai susirenka apraudoti jo atsiskrymo? Arba gal jis (ar ji) nuskrido kur nors į kokią nežinomą „gražybės salą“? Arba, jei miręs asmuo nebuvo krikščionis, ar jis dabar atsidūrė į dvasininkų sugalvotą pasmerkųjų buveinę, kurioje jis turės kentėti amžinas kančias pragaro ugnyje ir sieroje?

Šių ir panašių klausimų mes niekaip negalime visai pašalinti iš savo minčių. Nors daugelis mūsų esame paguosti dailinai įsitikinimo, kad didžiulia artimųjų mūsų mirusiųjų draugų buvo geri žmonės ir dėl to, mūsų įsitikinimu, dabar turėtų būti laimingi danguje, tačiau visi turėjom draugų ar giminių, kurie numirė nepriklausydami nublankusiai tiesatikių tikybai ir praktikai, ir dėl to kyla klausimas, kas atsitiko su jais? Ar jie dabar kankinasi, ar yra laimingi?

Mokslas nepateikia jokios vilties

Mokslas sako, kad nėra jokio pagrindo manyti, jog žmogus yra gyvas po to, kai jo širdis nustoja pulsoti. Šitame materializmo amžiuje daugelis sutinka su tokia išvada. Mokslininkai tvirtina, kad tarp gy-

vybės principo žmoguje ir žemesniuose gyvūnuose nėra jokio skirtumo; kad aukštesnė išmintis žmoguje užtikinama ne dėl padavimo keliu atėjusios teorijos, sakandios, jog žmogus turis savyje kažkokią paslaptingą gudrybę, vadinamą „siela“ arba „dvasia“, bet dėl to, kad jis turi aukštesnį ir tobulesnį kūną negu žemesnieji sutvėrimai.

Dabar pažiūrėkime į kai kuriuos šventojo Rašto tekstus, kurie aiškiai parodo, kad mokslas sako teisybę, kai kalba apie dabartinį mirusiųjų stovį. Pamokslininko 9:5 skaitome: „Nes gyvieji žino, kad jie mirs; mirusieji gi **nieko daugiau nebežino.**“ Panašiai kalbama Psalmėje 49:10-12 — „Jis matys, kaip išminčiai numirs, kvailiai ir palkieji drauge pragaš ir paliks kitiems savo turtus. Kapai bus jų namai amžiams, jų buveinės kartų kartoms, nors savo vardais jie buvo pavadinę žemes. Tačiau žmogus, kad ir kaip garbingas, neišlieka; jis prilygsta gyvuliams, kuriuos sunaikina“.

1 Mozės 2:7 pasakyta, kad „Viešpats padarė žmogų iš žemės dulkių ir įkvėpė į jį nosį gyvybės kvapą, ir žmogus pasidarė gyva siela“. Vėliau, tai pradinė tobulai porai nusidėjus, Dievas pasakė: „Savo veido prakaite tu valgysi duoną, iki nesugrįši į žemę, iš kurios esi paimtas, kadangi tu esi dulkė ir dulkėmis pavirsi“ (1 Moz. 3:19). Psalmėje 146:4 Dovydas kalba aiškiai apie padėtį tu, kurie sugrįžta į dulkes. Mes paduodame ištrauką: „Jo dvasia išleina, ir jis grįžta į savo žemę, ir tą pačią dieną žūna visos jo mintys.“ Jei suprantame, kas parašyta, tai jau nebelineka jokių abejonių, kad čia pasakyta, jog numiręs žmogus yra visai be sąvokos, nes jo mintys yra žuvusios.

(Bus daugiau)

Kas domisi Tiesa, reikalaukite (nemo-kamai) spaudos, knygelių ir traktatų šiuo adresu:

L.B.S.A

212 E. Third St., Spring Valley, Ill.
U.S.A. (61362)

Europos lietuvių kronika

MŪSŲ RĖMEJAI

Apsimokėdami už Nidos Knygų Klubo leidinius ar „Europos Lietuvį“, lietuviškam spausdintam žodžiui paremti aukų buvo malonūs pridėti: 1.50 dol. V. Žilėnas, po 5 šil. B. Navaslauskas, A. Baranauskas, J. Vasilas, K. Paulauskas ir P. Miklovas, po 4 šil. A. Kasparavičius, A. Gerdžiūnas, A. Perminas ir A. Jaloveckas ir 3 šil. Z. Nemeika.

LONDONAS

SU J. J. BACHUNU - BACIŪNU VIENYBĖS KLUBE

Rugsėjo 24 d. Lietuvių Namuose Londono buvo sukurta susitikimas su PLB Pirmininku Juozu J. Bachunu-Baciūnu.

Be svečio su ponia, dalyvavo Lietuvos Ministeris B. K. Balutis, Pasiuntinys Patarėjas V. Balickas su ponia, trumpam ar ilgesniam laikui Britanijoje apsiėmusių lietuvių iš JAV, Australijos ir net iš Peru ir būrys Vienybės klubo narių.

Susitikimas ir buvo sukurta Vienybės klubo. To klubo pirmininkas inž. J. Vilčinskis tarė įvedamąjį žodį apie aukštąjį svečią ir viešnią, o svečias savo pranešime supažindino susirinkusiuosius su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės veikla, ypač atkreipdamas dėmesį į sekančiais metais Chicagoje numatytąjį sukurto lietuviškojo jaunimo kongresą. Daugiausia to jaunimo, aišku, suplausk iš pačių JAV, tačiau labai laukiama atstovų ir iš kitų žemynų, o kad jie galėtų atvažiuoti, tai organizuojamas fondas, iš kurio bus padengtos kelionės išlaidos.

Svečias buvo malonus atsakyti ir į subūvimo dalyvių iškeltuosius klausimus.

SALOMĖJA NARKELIŪNAITĖ GRĮŽO IŠ LIETUVOS

Rugsėjo 23 d. pro Londoną grįžo į JAV „Vienybės“ redaktorė Salomėja Narkeliūnaitė.

Laukdamas Londone lėktuvo, ji su vienu kitais pat, o su kitiems telefonu susisiekti su savo senais pažįstamais ir bičiuliais.

PRO LONDONĄ NAMO

Trejetą mėnesių keliaus po Europos žemyno kraštus, grįždamas namo į Chicago, JAV, Londonan praeitą savaitę buvo kelionės dienoms užsukęs Rimas Šliažas. Jis buvo apsisijęs Lietuvių Namuose.

10 VALANDŲ ADORACIJA

Sekmadienį, spalio 3 d., Lietuvių šv. Kazimiero bažnyčioje yra 10 valandų adoracija. Švč. Sakramentas bus išstatytas nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. 6 val. bus procesija ir adoracijos užbaiga. Tėveliai, atveskite savo vaikučius procesijai. Visus kviečiu adoracijoje dalyvauti ir eiti šv. Sakramentų.

Kun. J. Budzeika

SV. ROZANČIAUS PAMALDŲ LAIKAS
Penktadienį yra pirmoji spalio diena. Šv. Rozančiaus pamaldos bus kasdien 7 val. vakare per visą spalio mėnesį.

LIETUVIŠKOJI MOKYKLA PRADEDA DARBĄ

Lietuviškoji mokykla pradės veikti nuo spalio 10 dienos prie Lietuvių bažnyčios. Pamokos bus sekmadieniais tuojau po pamaldų. Tėveliai, atveskite savo vaikučius.

IS TOLIMOSIOS LIMOS Į LONDONĄ
Iš tolimojo Peru, iš jo sostinės Limos, į Angliją atplaukė ir kelioms mėnesiams Londone apsisijęs lietuvis Vladislavas Paškevičius, vienintelis lietuvis anam krašte.

Pietų Amerikoje jis gyvena nuo 1936 m. Yra gyvenęs Argentinoje, gerai pažįsta beveik visus P. Amerikos kraštus ir dalį Vidurinės Amerikos, nes per 15 metų skersai ir išilgai išvažiavo juos.

Peru sostinėje Limoje gyvena nuo 1944 metų.

„DAINAVOS“ APYSKAITA

Londono Lietuvių Moterų Šalpos Draugija „Dainava“, skelbdama savo metinę apyskaitą, nuoširdžiai dėkoja Ministeriui B.K. Balučiui, p.p. Balickams, p.p. Varkalams, p. V. Ribokui, p. K. Makūnui už gra-

SPALIO 9 D., ŠEŠTADIENI, LIET. NAMUOSE, 1 LADBROKE GDS., LONDON, W.11, IVYKS, LONDONO LIET. MOTERŲ „DAINAVOS“

SAMBŪRIO RUOSIAMAS,

RUDENS BALIUS

Gros gera muzika — Veiks baras ir turtingas bufetas — Loterija ir kt. Pradžią 7 val. vak.

Staliukus galima užsakyti iš anksto tel. PAR 2470.

žius fantus, paaugotus Draugijos ruošiamiems baliams ir bazarams. Taip pat dėkoja visiems dosniems tautiečiams, vienu ar kitu būdu talkininkaujantiems Dainavos šalpos darbe.

Draugija nuo 1964 m. birželio 1 d. iki 1965 m. rugsėjo 19 d. turėjo pajamų:

Kasos likutis — 61.0.1.
Rudens balius — 46.5.0.
Bazaras — 61.10.3.
Pavasario balius — 37.9.6.
Viso: 206 sv. 4 šil. 10 pen.
Per tą patį laiką išlaidų padaryta:

Seneliams ir ligoniams — 63.15.2.
Siuntiniams — 27.2.10.
Ligonų lankymui — 8.0.10.
Jaunimui ir skautams — 15.1.10.
Mokykloms — 8.0.0.
Lietuvių Bažnyčiai — 4.0.0.
Kapinių paminklui — 3.0.0.
Bazaro prekėms — 4.15.8.
Vaikų Eglutei — 7.11.0.
Susirinkimų išlaidos — 4.19.3.
Iv. smulk. išlaidos — 6.3.6.
Viso išlaidų: 152.10.1.
Kasoje lieka — 53.14.9.

Ta pačia proga dainavietės maloniai kviečia atsilankyti į jų rengiamąjį Rudens Balių, kuris įvyks spalio 9 d. Lietuvių Namuose.

Visų dainaviečių vardu

pirm. B. Daunorienė

NOTTINGHAMAS

PASAULIO L. B-NĖS PIRMININKAS

J. J. BACIŪNAS NOTTINGHAME

Spalio 3 d., sekmadienį, atvyksta PLB Pirmininkas J.J. Baciūnas ir padarys pranešimą apie Pasaulio Lietuvių B-nės Valdybos veiklą ir kitais metais vykstantį I Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Chicagoje. Ta proga, jei bus pageidaujama, pasidarys mintimis apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

Be to, bus parodyta spalvota garsinė filmas iš Kanados ir JAV Tautinių šokių šventės Chicagoje. Toje filmoje pranešėja yra Rūta Lee-Kilmonytė, Hollywoodo filmų žvaigždė.

Pranešimas ir filmas bus tuojau po pamaldų Tėvų Marijonų Berniukų Bendruotyje (16 Hound Road, West Bridgford, Nottingham).

Nottinghame ir apylinkėse lietuvių kviečiami atsilankyti.

LEIGH

DBLS SUSIRINKIMAS

Spalio 16 d., 1 val. p.p., šaukiamas DBLS narių susirinkimas, kuris įvyks „White Horse Hotel“, Railway Rd., Leigh (Tel. Nr. 73327). Maloniai kviečiame narius ir visus kitus lietuvių susirinkime kuo daugiau dalyvauti.

LIETUVIŠKAS KRUPNIKAS

Tik ką gavome iš Lietuvos valstybinės Vilniaus gamyklos Lietuviško Krupniko siuntą. Labai skanus.

Šis lietuviškas gėrimas parduodamas bonkose po 1/2 litro, originaliame įpakavime. Stiprumas — 40 lietuviškų laipsnių. Kaina £2.0, už bonką arba su pasiuntimu į bet kurią D. Britanijos vietą £2.3.0.

Reikalaukite, rašykite: Z. Juras, 421 Hackney Rd., London E.2.

JEI REIKIA PASIŪSTI SIUNTINĮ

— KREIPKIS Į

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĘ,

2, LADBROKE GARDENS,

LONDON, W.11.

ECCLES LIETUVIŲ BĖDOS

Eccles — anglų miestas vakariniam Manchesterio pakrašty. Antrojo pasaulinio karo metu buvo apgriautas, bet šandien atstatytas ir vis kaskart medžiais, žalumynais ir dangorėžiais puošiasi.

Cia pirmieji lietuviai pradėjo kurtis 1946-7 m. Smarkiai skaičius pakilo, kai angliakasiai baigė 3 metų sutartį ir skirstėsi iš ūkių. Tada Eccles apsisistoję apvalus skaičius lietuvių.

Dėl drėgno oro bei rūko daugelis lietuvių išemigravo, o kiti nuolat gyventi įsikūrė. Įsikūrimas, aišku, pareikalavo daug laiko ir pinigų, bet šandien iš 63 lietuvių 87 proc. turi savas pastoges ir 8 proc. nuosavas mašinas. Gyvenimo lygis kaskart gerėja. Šiuo metu Eccles lietuvių tik 13 proc. yra viengungiai. Grynas lietuviškas šeimas sukūrė 35 proc., anglės vedė 47 proc., itales 11 proc., vokiečių 7 proc. Prieauglio skaičius šiais metais 60. Lietuviškai kalbančių vaikų 17 proc. Grįžus keliems iš Saleziečių Gimnazijos, skaičius pakilo iki 25 proc.

Matyti, kad mums, Eccles lietuviams, reikia smarkiai susiminti, jeigu norime išlaikyti jaunąją kartą.

Tas lietuviškas reikalas, žinoma, nėra vieno individo pareiga.

Savaitgalinė mokykla buvo įsteigta, bet ji neturėjo patalpų ir patyrusių pedagogų, tai po metų buvo likviduota.

Vienas kelias beliko mažinti nutautimui — mokyklos, kaip Saleziečių ir Vasario 16 Gimnazija.

Šiais metais grįžo iš Saleziečių Gim. mūšų koloniją 4 jaunuoliai, kurie prieš išvažiuodami nemokėjo lietuviškai. Šandien laiskus rašo lietuviškai. Su vienu tokiu jaunuoliu man pačiam teko kalbėtis. Tiesiog neįtikėtina. Kalba švaria lietuvių kalba. Pasirodo, Saleziečių Gim. mokytojai sugeba per mokslo metus išmokyti lietuvišką dvasią ir išmokyti lietuviškai kalbėti. Kai kurie tėvai neleis toliau vaikų mokyti, vengdami išlaidų, kurios gausioms šeimoms neįmanomos (kelionė, siuntiniai, rūbai ir kišenpinigiai), priverčia tėvus atsisakyti šios garbingos vilties. Bet tokių jau lietuviškai aprintų jaunuolių laukia Manchesterio Mokykla, kuri pradėjo mokslą po pertraukos rugsėjo 12 d. Ten mok. D. Dainauskas.

Manchesteris turi Lietuvių Klubą. Jame kelios organizacijos. Jos visos rengia minėjimus, kalba apie lietuvių, apie nutautimą, apie vyrus, kurie net savo brangiausią turtą — gyvybę paaukojo, kad mes išliktume lietuviškai. O ar jos davė ką nors tam pačiam tikslui? Ar jos negalėtų prisidėti, kad norintieji lietuviškose mokyklose mokytis galėtų tai padaryti? Galėtų bent kelionę jiems apmokėti.

Daug kam, gal būt, atrodys, kad tai per kietas reikalavimas. Bet kas mums bus iš jaunosios generacijos, jei ji bus praradusi savąją kalbą, papročius, kultūrą? Kas mums iš tų mūrų ir iš tų tūkstančių, užšaldytų anglų bankuose, kad po 15-20 m. turėsime negarbingai perduoti raktus „jaučiams“?

Dar laikas, nevēlu pakelti akis į viršų, į šviesą.

Jeigu vietinės organizacijos ir klubas atitinkamai įvertins šį mano viešą pasisakymą, tai dar šventai tikėtis, kad ir mūsų Eccles prašys lietuviškas rytas.

Kostas Pažera

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

ECCLES — 10 d. spalio, 12.15 val.

DERBY

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

DBLS Derby Skyriaus Valdybos pastan gomis rugsėjo 18 d. buvo surengtas Tautos Šventės minėjimas, į kurį atsilankė gausus būrys derbiškių ir svečių.

Minėjimą atidarė Skyriaus pirmininkas P. Sarapinas, trumpai apžvelgdamas Šventės reikšmę ir pakviestas žodžiui energingą kaimyną K. Bivainį. Pastarasis gerai parengtoje paskaitoje pateikė puikių gyvenimiškų minčių ir apžvelgė mūsų tautos nueitąjį kryžiaus kelią. Išvadoje kvietė test pradėtąją kovą išlaikymu tautinių tradicijų, o ypač pabrėždamas reikalingumą lietuvių vienybės darbe. Anot jo, „apgailėtina, kad mažutė kolonija, kaip jūs, ruošia net du minėjimus“.

Šis kuklus minėjimas užbaigtas Tautos himnu ir bendru pobūviu.

Zanavykas

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ.

IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ

ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis

Jei saviems padėti nori,

Padarysi tai tikrai,

Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ,

Ir neliks kišenė klaurai!

TAURAS

(A. BRIEDIS)

3, ST. DUNSTAN'S GARDENS.

LONDON, W.3

Tel. ACO 4374

Atstovas Manchesteryje:

L. Puras, 79 Victoria Cresc., Eccles, Manchester.

MANCHESTERIS

MIRĖ EDUARDAS KATLIORIUS

Rugsėjo 25 d. į amžiną poilsio vietą Manchesterio lietuvių palydėjo a.a. Eduardą Katliorį. Velionis mirė sekmadienio vakare, ištiktas širdies smūgio, dar tą dieną atidurbęs popietinę pamainą fabrike, o po kavutės, žiūrėdamas televizijos, sukniubęs.

Ed. Katliorius gimęs 1907 m. sausio 28 d. Ukmergės apskr. Tarnavo Balninkų valsčiaus sekretoriumi. Antrosios bolševikų okupacijos metu pasitraukė į Vakarų. Į Angliją atvažiavo 1947 m. Iš pradžių gyveno Moota Hostel Cumberland, o nuo 1951 m. Manchesterį. Velionis buvo ypač susipratęs ir aktyvus tautietis. Visą laiką priklausė D.B.L.S. Gyvendamas Mootoje, ėjo skyriaus sekretoriaus pareigas. Manchesterį taip pat buvo aktyvus skyriaus narys. Taip pat buvo Socialinio Klubo narys, dalyvavo jo veikloje, eidamas įvairias pareigas. Paskutiniaisiais metais ėjo revizijos komisijos pirmininko pareigas. Įsikūrus LVS „Ramovė“, jis buvo jos eilėse — be E. Katlioriaus neapsėjo joks pasirodymas, parengimas, minėjimas.

Palaidotas R.K. Mostono kapinėse prie lietuvių kryžiaus. Palydėtas didelio tautiečių būrio. Pamaldas atlaikė kun. V. Kamaitis. Laidotuviams vadovavo „Ramovės“ skyrius. Šalia atskirų šeimyninių vainikų, matėme Lietuvių Socialinio Klubą, LVS „Ramovės“, DBLS skyriaus ir fabriko, kuriame velionis išdirbo apie 13 m.

Visuomet skaudu, kai tenka skirtis su savo tautiečiu, bet ypač skaudu, kai jis yra vienas iš tų, kurį visi taip gerbėme, Tu, Eduardai, niekur nepalikai priešu, o visur vis draugus. Tebūnie Tau lengva šios šalies žemėlė!

A. Kublinskas

ROCHDALE

KONCERTAS ROCHDALEJE

Spalio 16 d., 6 val., Ukrainiečių Klubu salėje (80 Molesworth St., Rochdale) DBLS Rochdale Skyrius rengia Dainų koncertą, kurį išpildys solistė J. Liustikaitė.

Koncerto metu su tautiniais šokiais pasirodys Manchesterio - Rochdale tautinių šokių grupė, o Eccles jaunosios balerinos pasöks keletą ištraukų iš baletų.

Po programos bus šokiai, kurie baigsis 11.30 val. Šokių metu veiks du barai su užkandžiais.

Apylinkinius tautiečius maloniai prašome atsilankyti į mūsų ruošiamąjį koncertą.

Koncerto pelnas skiriamas Tautos Fondo reikalams.

Skyriaus Valdyba

VOKIETIJA

Rugsėjo 8 d. šventės minėjimai Vokietijoje

(E) Rugsėjo 11-12 d.d. kai kuriuose lietuvių telkiniuose V. Vokietijoje paminėta rugsėjo 8-sios tautos šventė. Miuncheno lietuvių minėjime skaitė paskaitą S. Vykintas-Povilavičius.

SIUVAMOJI MAŠINA UŽ 15 ŠV.

Taip pat pasiūnčiame dviračius, motociklus, automobilius ir kt. į Lietuvą — Baltic Stores Ltd., 421, Hackney Rd., London, E.2.

Tel. SHO 8734.

VISTIK LIETUVIŠKA KNYGA —

GERIAUSIA DOVANA

B. Armonienė — Palik ašaras Maskvoje — Sibiro pergyvenimai, 251 psl. — 22 šil. Dr. A. Maceina — Niekšybės paslapstis — antikristinė dvasia istorijoje, 294 psl. — 29 šil. 4 penai.

A. Nevardauskas — Pajūriais pamariais — gražus mūsų pajūris, 317 psl. — 36 š. 8 p. Dr. A. Jasmantas — Gruodas — Pirmoji

Dr. Maceinos eilių knyga, 94 psl. — 22 šil. K. Almenas — Upė į rytus, upė į šiaurę — 2-jų dalių romanas, kaina abiejų tomų — 44 šil.

J. Girnius — Žmogus be Dievo — ši knyga skiriama ateizmo filosofinei analizei, 541 psl. — 39 šil. 6 penai.

Dr. J. Prunskis — Mokslo ir religija — gydytojai apie amžinybės klausimus, 141 psl. — 14 šil. 8 penai.

Nerima Narutė — Relikvijos — lyriniai natūrmortai, 71 psl. — 14 šil. 8 penai.

St. Yla — Moderni mergaitė — 289 psl. Tai plataus užsimojimo veikalas, atskleidžias brestančios mergaitės svajones — 18 šil. 6 penai.

N. Suduvis — Vienų vieni — 421 psl., 25 metai rezistencijoje — 29 šil. 4 penai.

Vadovėliai, žodynai, gintaras ir visa peridodika. Rašyti: DAINORA, 14, Priory Rd., Kew - Surrey.

Solistė Janina Liustikaitė

SOL. J. LIUSTIKAITĖS DAINOS

MINĖJIME

DBLS Manchesterio skyriaus iniciatyva surengtas Tautos šventės minėjimas buvo pilnas netikėtumų. Gerai žinomam Manchesterio orui prasišvietus, minėjimo proga čia privažiavo tautiečių tiek, kad vos pajėgtą sutilpti Klubo patalpose.

Minėjimą atidarė skyriaus pirmininkas V. Kupstys, sveikindamas tautiečius, atvykusius į šį minėjimą. Svečių tarpe buvo matyti nemaža bradfordiškių su kun. J. Kuzmickiu, taip pat kun. Tranavičius ir teologijos stud. Rukšys iš Italijos.

Paskaitininkas A. Dičpetris pas mus pasirodė pirmą kartą ir klausytojus maloniai nuteikė. Po paskaitos D. Dainauskas pranešė, kad, skyriaus valdybos kviečiama, atvyko solistė J. Liustikaitė, ir ji padainavo lietuvių kompozitorių kūrinį. Solistė nustebino publiką savo puikiu balsu.

Po pertraukos D. Dainauskas meniškai perskaito poezijos kūrinių. Toliau vėl su susižavėjimu klausomės sol. J. Liustikaitės dainavimo. Jai akomponavo John McRichit.

Didelė padėka solistei J. Liustikaitei už nepamirštamą dainų valandėlę. Visos dainos atliktos su pasigėrėtinu profesionalu pasirodymu. Nieko panašaus dar nebuvo girdėti šio Klubu salėje. Didelis didelis acū!

K. N.

PASAULYJE

— Už neatsargų važiavimą (atsitrenkdamas į kitą automobilį, užmušė 2 motoris) Britanijoje prekybininkas nubaustas sumokėti 1.500 svarų baudos ir 5 metams neteko teisės važinėti.

— Tottenhame, Britanijoje, plėšikai užpuolė skalbyklos automobilį, tikėdamiesi, kad jame gabenami iš banko pinigai darbininkams atlyginimams mokėti todėl griebė maišą ir pabėgo, bet šikart, pasirodo, maiše buvo tik plyta.

— Chatham, Britanijoje, policija 70 m. amžiaus lenko Humszos namuose užtikto bravorėlį ir jame išsivartytą naminės atsargų, tai už tą bravorėlio laikymą nubaustas jis 100 svarų, o už naminės laikymą jis ir jo bendragyventojas Jelenskis dar po 50 svarų.

— Nors pagal susitarimą amerikiečių žurnalas „Amerika“ leidžiamas platinti Sov. Sąjungoje, bet šio mėnesio numeris nebuvo išleistas, nes jo viršelio ketvirtame puslapyje atspausdinta nacionalistinės Kinijos vėliava.

— Turkija nutarė ištrėmti už priešvalstybinę veiklą dar 34 graikus (tremiamieji išgabenami per 24 val., pinigų gali pasiimti tik truputį, taip pat tik būtiniausius daiktus; nuo nesuspilto dėl Kipro pradžios ištrėmta jau daugiau kaip 8.000, liko tik 1.700).

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Leidžia Liet. Namų Akc. B-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22 šil., atskiras nr. 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 doleriai metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjas, nei redakcija nesilima atsakomybės.